

JOSEF STENLUND

Mat rätt
LJUS

Josef Stenlund

Mot rött ljus

SAGA Egmont

Mot rött ljus

Omslagsfoto: Shutterstock
Copyright © 1959, 2020 Josef Stenlund och SAGA Egmont

Alla rättigheter förbehålles

ISBN: 9788726848748

1. e-boksutgåva
Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med förlaget samt med författaren. SAGA Egmont Mot rött ljus

www.sagaegmont.com

I

Mot rött ljus

Är det människa eller hyena? Solomon Mattar fingrar nervöst på säkringen. Han höjer automatvapnet för tredje gången — låter siktskåran och kornet sammanfalla med frampartiet på en krypande varelse.

— *Tryck av!* hör han inom sig. Det är regeringens order. Soldatens enkla plikt. Människa eller hyena hör inte hit. Inga som helst livstecken tolereras i Ingenmansland — detta hemska dödsbälte, som klyver Palestina i två delar.

Solomon ligger vid bältets spänne.

Ett dämpat flåsljud följer vinden. Inte olikt när en hyena slafsar i sig ett ruttet kadaver. Solomon har hört det många gånger.

Han siktar på någonting vitt, som lyser till ibland. Är det inte en blänkande tandrad? Kanske en dräglände hyenakäft. Eller tänderna på en israelisk gränspost.

Bäst att sikta något under tandraden. Kulan höjer sig på så kort håll. Hellre i underkant för fiendernas hjälmar är hårdnaggade. Där ungefär. Han kramar sakta in avtryckaren. Var är nu tryckpunkten? Har han redan gått förbi den? Automatvapnet är splitternytt — från den senaste amerikanska vapenleveransen — så han känner sig en aning osäker. Han släpper efter pekfingret gång på gång. Gör om manövern från början.

Där är det! Som en svag förnimmelse känner han jacket.

Människa eller hyena! *Nu!*

Tatatatata—ttttt, tata—tt! Skotten ekar otäckt uppåt bergen. Men — *vem var det som sköt?*

Solomon var det i alla fall inte. Han ligger fortfarande orörlig och spanar efter en blänkande tandrad.

Den dök för smällarna.

Var det en hyenakäft, måste salvan ha kommit från någon av kamraterna, för de på andra sidan skjuter sällan djur.

Troligast var Solomon själv måltavlan.

Tanken kommer honom att sänka hjälmen en aning. Han rasar invärtes. Här ligger han och missar chansen som en feg stackare. Landets säkerhet fordrar något mer.

Handling.

En jordansk gränssoldat i bergen behöver aldrig patrullera — får inte patrullera. Han skall finnas till osynlig. Allt som skall göras utför han med högra pekfingret.

Det är just den saken Solomon inte kan. Dvs. fingret lyder snällt till en viss punkt, men sen låser det sig ohjälpligt.

Inget fel på nerverna. Tvärtom är det just tack vare litet extra i den vägen, som han har hamnat här i det oroliga betlehemsområdet.

Och inget fel på skjutskickligheten. Solomon ligger i regel etta vid bataljonens tävlingar.

Nej, det hänger ihop med ett visst ansikte, som han sett bara en gång — men som han aldrig skall glömma. Herdepojken, som råkade gå fel. Ansiktet var så rent och vackert — innan kulan träffade.

Solomon rycker till. Ett långdraget, rosslande strupljud når hans öron. Troligen från en döende.

Då var det ändå en människa! Solomon lämnar sin håla och ålar ljudlöst ner mot taggtråden. Natten är så svart

den kan bli, men enstaka fosforhaltiga stenar lyser som rovdjursögon.

Det vore tacksamt om de *inte* lyste.

Roslingarna försvagas allt eftersom Solomon närmar sig stället. Framme vid taggtråden lyssnar han länge. Bedrog han sig på avståndet? Ljuden tycks komma från andra sidan.

Försiktigt trevar han under trådlabyrinten. Kallsvetten lackar i pannan, medan han tränger sig in. Aldrig förut har han vågat sig så långt fram. Minsta ljud skulle betyda döden, så oskyddad som han ligger.

Då blänker det till igen. Det är ingen tandrad, utan en vanlig armbandsklocka med självlysande siffror. Den ligger inte alldeles stilla. Rörelserna följer vissa svaga strupljud.

Solomon tvekar. Vågar han hjälpa mannen? Skulle det vara en israelisk soldat, kommer dennes kamrater att öppna eld. Och är det en arabisk flykting — ja, vad händer då? Troligen en handgranat.

En svag viskning kommer från den döende. Solomon uppfattar det som en suck. Det gäller ett namn, som är äldre än både Muhammeds och Abrahams. Mannen är tydligen en kristen — liksom Solomon.

När Solomon famlar nästa gång, träffar hans hand en skäggig haka. Den är delvis sönderskjuten och en ljum liten bäck rinner neråt en senig hals.

Mannen tycks vakna till nytt liv och gör en kraftansträngning. Handen med armbandsuret söker någonting, medan den andra krampaktigt fattar om Solomons handled. Den utmattade stackaren gör häftiga ryck och gurglar ivrikt på vissa ljud. Nu fäktar han i luften med vänster arm. Den där självlysande urtavlan är faktiskt ganska farlig just nu. Solomon pressar hastigt

ner den sårades arm. Den darrar och rycker intensivt, som ville den säga något.

Ett papper snuddar vid Solomons hand. Jaså, ett brev. Mannen sluddrar på nytt samma obegripliga ramsa och ger sig inte, förrän han fått lämna brevet ifrån sig.

Solomon stoppar det helt mekaniskt i fickan. Han beslutar hastigt att försöka släpa mannen i säkerhet. Kanske finns det hopp om livet. Han griper om ett par blodiga händer och drar av alla krafter.

Just då hörs en konstig suck. Vad mannen blir slapp och ledlös på en gång! Så tung och otymplig!

Och så tyst!

Solomon vill inte tro det. Han vågar inte stanna och lyssna, utan fortsätter och drar i den livlösa kroppen. Men taggtråden har hakat fast, som ville den hjälpa döden.

Nej men, kan det vara taggtråden? Mannen glider ju tillbaka en halvmeter varje nytt tag.

Någon drar bestämt i andra ändan!

Skräcken låser Solomons muskler en sekund. Precis lagom för att han skall hinna uppfatta ett krefsande ljud ett par meter framför näsan.

De gräver i sanden.

Solomon vet ögonblickligen, vad det är fråga om. Det en arabisk gränsvakt mest av allt fruktar. Vad som får honom att uppsända en tyst bön, varje gång han börjar ett nytt pass:

Låt dem inte komma i natt!

Gränsvaktens nerver kan tåla både kulvissel och granateld. Både raider och bakhåll. Bara en sak fräter som saltsyra på nervsystemet. Förmår bryta ner den starkaste på mycket kort tid.

Detta evinnerliga grävande i sanden.

Sannerligen inga snälla dödgrävare, som tänker göra en skjuten flykting den sista tjänsten. Nej, en vanlig dödgrävare arbetar inte med gummiskopa.

Tidningarna berättar ofta om israeliska "dödspatruller", som gjort nattliga skräckraider långt in på jordanskt område. Man kallar dem "shafarparah" — efter det hebreiska namnet på en otäck, svanslös, nästan blind jordråtta, som finns i stort antal runt Jerusalem. Den kommer upp till markytan nattetid och gör stor skada på trädrötter och grönsaker.

Det är de tvåbenta "shafarparah", som utgör gränstrakternas fasa. Med sina mjuka gummiskopor gräver de kanaler under taggtrådkumlen i Ingenmansland och smyger sig förbi de jordanska vaktposterna. Vad som sedan händer uppe i byarna, ja det framgår bl. a. av journalerna på Arrab National Hospital, lasarettet i Betlehem.

Solomon gör ett sista förtvivlans ryck och är färdig att stöna fram ett: Släpp judar, det är vårt lik! Men han tiger och släpper själv taget om de stelrande, klibbiga händerna. Ett bittert hat flammar upp, men det slocknar snabbt i skräcken.

Shafarparah! Nu gräver de igen. Ljudet kommer bestämt från sidan. De är troligen igenom när som helst. En ny hemsk blodsnatt förestår. Den arabiska raiden i förrgår natt skall vedergällas.

Solomon känner sin plikt. Allting hänger på honom just nu. Han måste ge larm. Ytterst försiktigt drar han sig tillbaka.

Men vad nu! Har han tappat väderstrecken? Han stöter emot taggtråd åt alla håll.

Hur var det nu? Först låg han så och sedan så. Först hörde han blindråttorna gräva två meter rakt framför sig och sedan från sidan. Har han vänt sig under tiden?

Han får upp kompassen. Till hans stora förvirring avslöjar den självlysande nålen, att han är precis 180 grader vilse.

Gode Gud! Och nu gräver shafarparah bara någon tum från hans skosulor — som det hörs. Efter kompassen skall han göra helt om, men efter huvudet och ljuden borde han fortsätta rakt fram.

I valet mellan huvud och instrument följer österlänningen i regel den förra ledstjärnan. Kompassen känner väl magnetiska störningar och blir vimsig mitt i allt detta järn.

Alltså rakt fram.

Efter en kroppslängds ålande rasar sanden framför honom och han glider ner till hälften i en raidkanal.

Ve och fasa. Pulsen dunkar under hjälmkuddarna, där Solomon står på huvud i blindrättornas nygrävda anfallsränna. Han lyssnar spänt, men hör inte ett ljud. Blindrättorna har säkert upptäckt honom. Eller är de redan igenom och på språng upp mot byarna? I så fall borde han inrikta sig på att proppa reträttvägen. Fylla rännan med sand.

Men han vet ju inte, på vilken sida om proppen han själv vill hamna. Höger eller vänster?

Solomon rycker till. Var det ett grävljud eller en andedräkt? Nu tickar en klocka tätt intill hans högra öra. Han vrider sakta på huvudet och känner en famlande hand snudda vid kinden.

En ivrig röst viskar något i hans öra — på hebreiska.

Solomon vet inte själv efteråt, varifrån han fick idén. Här är bara två saker att välja på — att försöka ta struhtag på sin fiende eller chansa.

Solomon väljer det senare. Som gränssoldat har han fått god utbildning i hebreiska. Han ger blindrättan en hård plåtskalle och väser upphetsat:

Bakåt!

Blindråttan genomskådar inte bluffen, utan backar snällt. Han vet tydligen, var han hör hemma.

Nu vet också Solomon sin egen adress. Han känner sig för i kanalen och upptäcker två rep.

Ah, signallinor! Så klart, han som gräver rännan skall förstås signalera till kamraterna, så fort jobbet är fixat. Kanske har han redan ryckt klarsignal.

Solomon får brått ett slag. Med hjälp av en sidavbitare kapar han försiktigt repen och börjar vräka ner sand bakom sig. Det är en lätt match, svårare att göra det ljudlöst.

Nu räcker det. Den proppen borde ge litet andrum. Kommer han nu bara själv helskinnad undan. Han låter ena handen försiktigt följa repen, medan han ålar framåt i den allt smalare rännan. Då och då märker han ett ryck — som ett jättenapp. Efter några få hasrörelser känner han någonting mjukt tätt framför sig.

Är det människohud? Huvud eller fot? Tursamt nog det senare. En fot djupt nersparkad i sanden, medan den andra vilar i kanalen.

Jaså, svampgummi! Då är det tack vare sina svampgummisockor som de fruktade blindråttorna kan smyga så ljudlöst och snabbt. Solomon känner sig inte vidare upplagd för att kittla mannen under fötterna. Det skulle i så fall vara med automatpistolen. Dödspatrullen Shafarparah begriper nog bara det språket.

Men nu ligger jänkpuffran i vakthålet.

Där kan den förresten ligga. När man i alla fall aldrig kan förmå sig att trycka av! En sådan ynkrygg som Solomon borde inte vara soldat. Bara den vanliga soldatsporten — att skjuta prick på en upphängd skorpion — fyller honom med avsky. När det arma djuret sårats: blir det närmast vansinnigt. Det hugger sig självt med

stjärtklon och fäktar med griparmarna som den vildaste dirigent. Mot slutet begår det närmast självmord med hjälp av pedipalpernas kräftkloliknande tänger.

Shafarparah! Solomon ryser. Killen tätt framför skulle inte ha någonting emot att knäppa Solomon som en annan skorpion.

Eller skulle han verkligen? Kanske kunde de två komma överens om att — att sticka hem var och en till sitt helt enkelt. Varför inte?

Brott mot instruktionerna förstås, men det behöver ju ingen få veta.

Solomon är färdig att tilltala sin fiende, då han kommer att tänka på en ytterst viktig detalj. Skall de kunna språkas vid, måste de mötas obeväpnade. En shafarparah är beväpnad till tänderna — ibland både automatpistol, revolver och handgranater.

Repen ja! Om de ändå hade legat runt blindrättans hals i stället för kring benen! Varför har karlen förresten ett rep om vardera fotleden? Kanske för att få dubbla register på signalsystemet. Eller också för att de på andra sidan snabbt skall kunna rädda honom i händelse av fara. Rycka honom baklänges längs rännen helt enkelt.

Sista akten får ett något brådstörtat slut. Solomon känner plötsligt en andedräkt mot sitt öra. Ett kommandoord överrumplar honom fullständigt.

Bakåt! befaller en röst på perfekt arabiska. Shafarparah möter Solomon med hans eget trix!

Det dröjer ett ögonblick, innan hans hjärna fungerar. Under den sekunden händer två viktiga saker:

Ett svagt knäpp och ett skott.

Det gick en aning fortare än blindrättan beräknat och Solomon hann inte beräkna alls. Han bara slog på måfå i svarta luften och råkade träffa vapnet.

Allt blir ett enda fasansfullt virrvarr av armar och ben. Hur många är inte gott att säga, för skottet har väckt båda sidorna till ny aktivitet. En grävande och becksvart aktivitet. Solomon är fjäderviktare och har därigenom vissa fördelar. Han har också god nytta av sina färdigheter i avancerad jiu-jitsu. Efter att ha slagit sönder vänster näve mot en hjälmkant, lyckas han placera en höger "narkos" snett under blindrättans käke.

Det blir ett kort andrum för Solomon. Han hittar fiendens puffra och slår sig ut ur taggtråden. Flåsljuden på andra sidan hindrar honom inte att få med sig repet från blindrättans ena fot.

Juden måste bärgas till "ladan". Ju fler judar i fånglägret, desto fler fångutväxlingar.

Solomon stretar och drar, men efter några meter faller han framstupa.

Faller och faller.

Så ljust det blir! Vem vågar tända ljus här i Ingenmansland? En väsande svetslåga, som skiftar från blåvitt till rött.

Den stannar på rött ljus. Det brukar betyda "Stopp här!"

När Solomon vaknar, ser han ingenting. Eller rättare — han ser fortfarande bara rött. Av doften att döma ligger han i vaktskjulet. Där luktar alltid en blandning av fotogen, tobak och kaffe.

Nu luktar det också en fjärde sak. Formalin.

Ett sakta mummel utifrån nattslussen kommer honom att lystra.

Obekanta röster och formalin! Vad betyder detta?

— Han klarar sig nog, men vi kan nog inte rädda — —
Rösten är sömnig och entonig.

Jaså, doktorn! tänker Solomon. Vad är det han i så fall inte kan rädda? Det var sant. Blindrättan! Hur gick det

nu. Kom de till ladan? Nej, någon tände ju larmljuset. Eller var det en salva? Var är han nu förresten?

Kanske i Israel.

Tanken gör honom klarvaken. Han tar sig över sitt värkande huvud och känner ett runt paket av gasbindor.

Ser fortfarande bara rött.

En bestämd hand hindrar honom från att slita av sig den obehagliga huvudbonaden.

— Tat lugnt gosse, du är bärgad! hör han världens tryggaste röst.

Den tillhör Mustafa Fatih, Solomons kompis nr 1.

— Hur gick det? sluddrar Solomon under bandagekanten.

— Strålande! försäkrar Mustafa. Halva bandet sitter i ladan.

— De andra då?

— Långparkeringen!

Med långparkeringen menar Mustafa Döden.

Du får säkert befordran på den här stöten, fortsätter han.

— *Helst inte* — i detta mördar — — —

En skärande smärta avbryter Solomon. Det känns som det värsta malariaanfall. Börjar i huvudet och rister ut i kroppen, tills hela nervsystemet bara fladdrar i tortyr.

Den röda lampan bakom gasbindorna svartnar för ett ögonblick. Under tiden tystnar rösterna ute i nattslussen. De dör bort eller förstärkes, precis som om de gick i samtrafik med det röda ljuset.

Nu kommer de igen.

— Hur känns det? frågar någon mycket nära. Så nära, att Salomon känner igen andedräkten. En äcklig blandning av tobaksrök och tandröta. Det är löjtnant Murahs specialblandning. Han gör den stora

välgärningen att vika upp bandaget en smula vid ena ögat.

Det första Solomon ser är ett darrande, nikotingult pekfinger. Rösterna ute i farstun kommer nu närmare. Två okända silhuetter passerar just fotogenlampan.

Solomon sticker handen i jackfickan. Letar febrilt efter någonting. Något han måste få lämna ifrån sig — om det skulle bli svart igen.

Där är det. Brevet från den stackars flyktingen. Det saknar adress, men ett kraftigt avtryck från en blodig hand talar sitt tysta språk.

Fingeravtryck i rött.

II

Herdebanken i Nasaret

Solomon ligger i vitt och stirrar på ett plastöga, som han håller i handen. Ett med ljusblåstrimmig regnbågshinna och kolsvart pupill. Det ser allvarligt och förebrående på honom. Som ville det säga:

Varför tryckte du inte av? Då hade du sluppit allt detta.

— Sarah! utropar han plötsligt förtvivlad. Har jag verkligen så gräsliga ögon.

Syster Sarah ställer ifrån sig medicinbrickan och kommer fram till sängen.

— Ögat är riktigt vackert! tröstar hon. Bara det kommer på sin plats. Tårarna och ögonfransarna kommer att ge liv och glans åt blicken. De här moderna plastögonen är mycket naturligare än de gamla av porslin och emalj.

Det är syster Sarah, som har hjälpt Solomon igenom dessa första svåra veckor. De två är gamla bekanta. Båda är flyktingar från Nasaret och kristna. De kristna knyter alltid starkare syskonband i ett hedniskt land. Något av den första församlingens gemenskap har dröjt kvar i Palestina sen årtusen.

Här på Arrab Hospital finns flera kristna sjuksköterskor, men ingen är som Sarah, tycker Solomon. Ingen kan byta kompresser så varligt som hon. Ingen ger sprutor så elegant. Och ingen kan så locka fram levnadsmodet igen. När hon har sagt att plastögat är vackert,

då är det vackert.

Och om hon påstår, att hans sönderskjutna näsa blev stilig efter den plastiska operationen, då måste det vara så.

Men detta om tårar och ögonfransar, ja, det stämmer nog bäst in på henne själv. Det är något speciellt med Sarahs ögon. Där glittrar så ofta tårar. Helst när hon skrattar.

Solomon tar sig över den tomma ögonhålan. Usch, så djupt! Han måste allt vara anskrämlig som en dödsskalle, där han ligger. Den kulan visste, var den tog.

— Inga fingrar i såret! varnar Sarah och griper snabbt om hans handled. Nästa vecka är allt läkt, och då sätter vi in grannlåten.

Nej, ser man på! Brev från fästmön? Ett rekommenderat kärleksbrev!

Hon gör en hotande gest åt nattduksbordet.

Solomon nickar tillåtelse.

— Jag läser aldrig andras brev! tackar hon bestämt. Skämtade bara.

— Det är inte andras, förklarar Solomon. Lika mycket ditt som mitt. Det gäller oss flyktingar.

— Oss flyktingar!

Hon sätter sig på sängkanten och undersöker brevet. Det är avstämplat i huvudstaden Amman och undeskrivet av en tjänsteman vid krigsministeriet. Hela brevet gäller hjältesoldaten Solomon Mattar, som genom ett resolut ingripande bromsade upp en stort upplagd raid. Efter tillfrisknandet uppmanas han inställa sig hos säkerhetspolisen med intyg och rekommendationer från tidigare anställningar.

— Grattis! utropar Sarah. Du får säkert ett finare jobb med tjänstebil och sånt. Bara en sak kan jag inte begripa. På vad sätt skulle detta brev angå flyktingarna?

— Du är inte färdig än, förklarar Solomon.

— Vågar du låta mig titta i det här? skämtar hon och öppnar ett presentkuvert.

Till hennes förvåning ser hon en fotostatkopia av ett fingeravtryck och en engelsk hundrapundsedel med några suddiga bokstäver i ett hörn.

Sarah tittar frågande på Solomon, men så läser hon: —
— ”militärdomstolen i Amman har som belöning tillerkänt Er innehållet i den mördade flyktingens brev. Kuvertet med fingeravtrycken däremot arkiveras på säkerhetspolisens kemiska laboratorium. Dessutom kommer Ni att erhålla ett månatligt” — — —

Resten läser Sarah knappast. Hennes stora mörka ögon har fastnat på fotostatkopian. Ett fingeravtryck är i och för sig ingen ruskig sak. Inte ens om pekfingret gör en skarp krök vid sista leden. Men, men — — —

— Vad stirrar du på? undrar Solomon.

— Hade flyktingen ett brev? frågar Sarah förvånad.
Det har du aldrig talat om för mig.

Solomon ser olycklig ut.

— Förlåt! stammar han. Jag har redan berättat för mycket. Vi gränssoldater berättar aldrig detaljer, vet du.

— Varför inte, när ni i alla fall berättar allting annat?

— Det ruskigaste är just detaljerna!

Solomon sluter ögat en stund. Det rycker också i den tomma ögonhålan. — Som ville det insjunkna ögonlocket gömma någonting hemskt — djupt, djupt därnere. Han skall aldrig glömma den klibbiga, darrande handen. Eller det adresslösa brevet med fingeravtryck i blod.

Det fingeravtrycket var förresten adress nog. Direkt adresserat till en halv miljon hemlösa flyktingar i Jordan. En hälsning från hem och vänner på andra sidan gränsen.

När han öppnar ögat på nytt, står Sarah vid fönstret och fixerar sedeln. Hon är blek och några pannrynkor gör henne flera år äldre än hon är.

— Vad är det med pundsedeln? frågar Solomon. Är den falsk?

Sarah kommer fram till bädden och rättar till täcket.

— Vågar du låna mig den till söndag? viskar hon i närheten av kudden.

— Behöver du pengar, får du gärna låna dinarer.

Solomon viftar med tummen åt lådan till.

— Nej, nej! säger hon hastigt och rodnar en aning. Jag tänkte — — — jag tänkte, om far kunde få titta på den här. Jag har min frivecka nu från söndag.

— Så gärna, så gärna! utropar Solomon. Din far hade ju en hel del med engelska pund att göra i Nasaret!

Sarah ler vemodigt och går med sin bricka.

På natten drömmer hon i vaktrummet. Hon tycker sig vara i barndomshemmet i Nasaret tillsammans med far och mor, storsyster Deborah och lillebror Amos. Far sitter vid matbordet och karvar i en grapefruithalva, mor diskar, Deborah läser och Amos tumlar om med sin sköldpadda inne på rumsmattan. Sarah själv är helt upptagen av sin fyrbente lekkamrat Farao. Han kommer in i köket tre gånger om dagen för att hjälpa till med disken. Just nu klipper han med öronen och skriker av ilska, för hans kära emaljfat har tippat. Då börjar alltid det roliga. En åsna är visserligen mycket intelligent, men ett upp och nervänt fat med något gott i tar på nerverna helt naturligt. Farao blänger med ögonen och klipper vilt med de gula betarna, medan han skjutsar fatet kring golvet.

Då händer det. Några maskerade män rycker upp dörren och befäller alla att lämna huset inom fem minuter.

”Banken skall sprängas!”

Far blir likblek i ansiktet. Han gör ett desperat försök att komma ut i banklokalen, men männen hindrar honom.

Sarah rusar på en av dem och klöser, klöser, klöser — —
—

Längre drömmer inte Sarah. Det slutar alltid här. Hur många gånger hon upplevt samma mardröm, vet hon inte. Och varje gång vaknar hon lika svettig och upprörd.

Nattklockan signalerar rött för sal 3. Hur länge har den blinkat? Den blinkar tjänstefel.

Sarah rusar upp och glider ljudlöst in på trean. Se, där vinkar en hand! Jaså, gubben från Beit Jala. Syrgasen är nästan slut.

Tack gode Gud, som väckte mig! viskar Sarah, medan hon alarmerar nattvakten. Snart står en ny tub vid sängen och frisk gas bubblar in i klockan. När hon för upp rörbågarna i gubbens näsa, drar han några djupa andetag och mumlar ett förnöjt tack.

Innan hon lämnar trean, har hon ett ärende bakom skärmen vid fönstret.

Jo, han sover. Längre står hon och ser på honom. Vad han verkar bekymrad. Hela pannan bara veck. Det rycker lamt i den tomma ögonhålans slappa skinn.

Stackars Solomon! Vem skall ta hand om honom? Vilken flicka vill ha en enögd man med hoplappat ansikte?

Plötsligt ljusnar han och viskar ömt ett namn i sömnen. Sarah skiftar färg och rusar ut till vaktrummet. Hela hennes inre kommer i häftigt uppror. Hon kastar sig handlöst på dyschan och försöker gömma sig i kudden.

— Nej, nej, nej! andas hon häftigt. Har han inte glömt det där? Det var vid julmässan i Katarinakyrkan i Betlehem för fem år sen. Hon var då bara femton. När hon och far lämnade kyrkan, hade Solomon i ett obevakat ögonblick stuckit till henne en stor chokladkaka. På baksidan stod det "Sarah!"

Alla Sarahs tonårsdrömmar vaknar med obändig styrka. Hur många gånger hade hon inte drömt sig fången i Solomons seniga armar. Han och hon hade aldrig pratat kärlek, aldrig ens suttit tillsammans i kyrkbänken, men chokladkakan gjorde henne viss. Ändå kände hon sig som en reserv hela tiden. Hemma i skolan i Nasaret tog hon honom alltid i försvar, när man kallade honom för "pygméhövdingen" — bara för hans korta ben. De gjorde alltid sällskap både på skolvägen och till kyrkan om söndagarna.

Men det fanns alltid en tredje i sällskapet, Sarahs äldre syster Deborah, och när det gällde, tog Solomon alltid hennes parti.

Tills katastrofen kom. Då fick Sarah liksom rycka in som första reserv, nu när Deborah var borta.

Drömmen fick sällan näring och mattades av. Den dag Sarah mötte Dick förstod hon, att allt detta med Solomon varit bara dumma skolsvärmerier. Eller kanske rentav bara medlidande. Nu kan hon inte tänka sig en vandring uppför kyrkgången vid Solomons sida. De två är på något sätt *för mycket bekanta*. Vanlig syskonkänsla. De vet allt om varann. Nästan!

Den verkliga kärleken måste nog vara blind.

Fjärrstyrd.

Som en månrocket. Den sändare som först träffar raketens våglängd får den i sitt våld. Sen störtar man — eller går mot stjärnorna.

Dick och hon gick mot stjärnorna. Han träffade hennes våglängd direkt. Det var efter ett stugmöte i Jeriko i fjol. Där de gick på vägen sida vid sida, kände hon plötsligt en alldeles obekant känsla genomströmma hela sin varelse.

Sen har hon som sagt varit fjärrstyrd.

Bara han nu inte glömmer henne för någon svartögd jude flicka. En ovisshetens vålnad skuggar henne ibland.

Varför måste han plötsligt över till Israel? Varför måste han lära sig hebreiska? Bara för de där arkeologgrillerna. I sista brevet var han så överlycklig för att han snart skulle få lämna skolbänken och börja på allvar. Han skrev om nya fantastiska fynd. Om nyss påträffade städer, krukor och benrangel. Och om några mångtusenåriga skallar i en grotta långt uppe i Galiléen.

Sen har han fått för sig, att de skallarna hör ihop med några huvudlösa benrangel nere i gamla Jeriko.

Nej, något mera huvudlöst än arkeologer får man söka efter. Och ändå har Sarah själv gått och tappat huvudet för just en arkeolog.

Hon törs inte ligga mer i natt. Vågar inte drömma eller rättare, hon vill ha sina drömmar under klarvaken kontroll. Hon öppnar handväskan och får fram ett litet nött passfoto. För tusende gången trycker hon det mot sina läppar.

— Förlåt Dick! viskar hon. Hur kunde jag misstänka dig för något sådant. Du funderar visst om jag blivit fnoskig, för du lyfter ena ögonbrynet och skjuter fram hakan en aning. Stopp, krama mig inte så hårt. En arkeolog måste handskas varligt med krukor — — —

Sarah får ingen ro de närmaste dygnet. Den hemska mardrömmen från barndomshemmet har fått nytt liv genom Solomons hundrapundsedel.

Vem var flyktingen?

Efter vad Solomon uppfattat var mannen kristen. De kristna araberna i Galiléen är i stort sett koncentrerade till trakten kring Kana och Nasaret. Sarahs far kände de flesta däruppe, genom att han var ledare för de evangeliska.

Att mannen medförde en engelsk pundsedel, var i och för sig inte så märkvärdigt. Under den engelska mandattiden vande sig Palestinas herdar att spara i pund

och dollar. Denna vana satt i långt efter omvälvningarna 1948. Man litade liksom inte på det nya israeliska pundet.

Det är Sarahs far, som har lärt herdarna att spara på bank. Därför kallades också sparbanken i Nasaret för "herdebanken". Som direktör för "herdebanken" fick Sarahs far så småningom ärenamnet "herdedirektören".

Innan kriget kom, hade man varit förutseende nog att gömma undan det mesta av herdebankens fonder och de viktigaste böckerna. All bokföring gick i två upplagor, den ena under jord och den andra i "skuggbanken" ovan jord.

När "skuggbanken" sprängdes, flydde bankdirektören över gränsen, medan kassören stannade under jord.

En envis tanke förföljer Sarah de närmaste dagarna. Hon försöker skaka den av sig, men den rotar sig som struma. All glädje över friveckan är precis bortblåst. Solomon märker det flera gånger. Särskilt när hon hämtar kuvertet med sedeln och fingeravtrycket. Hennes hand darrar, när hon stoppar ner det i handväskan.

— Har du tröbbel? frågar Solomon försiktigt.

Hon bara nickar och skyndar till bussen.

Det blir ingenting pratat med chauffören denna gång. Annars brukar hon sitta där framme. Han är en kristen, det både syns och hörs. I stället för busspinuppa har han ett kort på sin familj. Dessutom hänger en vacker kristusbild ovanför solskyddet. Och kraftig sångröst har han. Vägen mellan Betlehem och Jerusalem är oerhört backig, så motorackompanjemanget glider. Men den glade sångaren vid ratten glider med och hittar alltid basstödet från motorn.

Sarah hör inte på i dag. Gång på gång öppnar hon handväskan en smula, som ville hon kontrollera, att kuvertet är kvar.

Nej, det är inte bara det. Hon vill snarare fråga sedeln och fingeravtrycket till råds. Som om döda ting skulle

kunna hjälpa henne att bestämma sig.

Hur skall hon göra? Skall hon över huvud taget nämna någonting för far? Detta skulle kunna bryta ner honom fullständigt.

Men kanske har hon räknat fel. *Är det alldeles säkert, att den mördade flyktingen är identisk med kassören på flyktingbanken i Nasaret?* Som hon fruktar.

Till stöd för sin teori har hon bara några suddiga bokstäver och ett fingeravtryck med ett krokigt pekfinger. Hon minns så väl, hur konstigt kassören vid herdebanken höll pennan. Mellan tummen och ringfingret på något sätt. Långfingret låg över pennan, medan pekfingret alltid kom i kläm. Kanske var det förvärvat.

Över 1/2 miljon flyktingar har nu i tio år gått och drömt om att allt ändå skall ordna sig. Att de snart skall få komma tillbaka till sina hem och sina hjordar på andra sidan gränsen. Inte minst "herdedirektören" själv har satsat allt på att hålla sina olycksbröder samman. Mitt i all fattigdomen är det en sak, som har burit många av dem:

Herdebanken.

Där har de ett litet sparkapital. Kommer de bara lyckligt hem, skall allt bli bra. Alla litar på herdebankens kassör. Någon ränta kan de naturligtvis inte räkna med. Där har blivit enbart förluster sedan kriget så klart. Men fonderna finns kvar och herdarna äger själva sin bank.

Om flyktingen var kassören, vad har då hänt med banken?

Sarah vågar knappt tänka vidare, men hon måste.

Om! Det kan bara betyda ett: *Att de nya myndigheterna äntligen har hittat den försvunna herdebanken i Nasaret och beslagtagit den.*

III

Det jäser i flyktinglägren

— Ordning! skriker Hanna Totah och slår näven i bordet.

En i sänder, bröder. Tänk på, att ni representerar en halv miljon flyktingar. Flyktingriksdagen får inte urarta till vanligt torgsnatter. Abu-l-Faradj har ordet.

— Ibn Djarir var före! ropar en klunga.

Ett litet kotteri nere vid dörren gaster för livet:

— El-Hariri, el-Hariri!

Men ordföranden ger sig inte. Abu-l-Faradj är nästa talare.

Så snart det värsta vågsvallet gått över, reser sig Faradj vördnadsbjudande. Han slagar halsen ljudligt och sätter i gång.

— Mina bröder! börjar han. Hela jordandalen väntar på oss. Vi kan bevattna flera tusen acres jord, om vi vill. Vi kan förvandla jordandalen till ett paradys. Se på Israel. De lägger tiomilslånga vattenledningar från Galiléen ner till Negev och får öknen att blomma. Skulle inte vi kunna göra samma sak? Vi som har vatten inpå knutarna. Bara att släppa på och låta vattenmassorna gräva bevatt — — —

Släppa på och släppa på! avbryter någon i bitter ton. Nog vet vi, vem som släpper på. När vi har slitit och fått våra bevattningskanaler färdiga, då släpper judarna på från sina kanalstationer högre upp, och då står vi där. Nej, ge oss vap — — —

— Ibn Djarir nästa talare! basunerar ordföranden.